

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ

КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ
ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ РОБОТИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

циклу професійної (вибіркової) підготовки
за освітньо-професійною програмою
Цивільний захист
першого бакалаврського рівня вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт на
2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 19 серпня 2024 року № 16

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту»

2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Тактична підготовка сил цивільного захисту» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека». Вона спрямована на професійний розвиток курсантів, студентів (слухачів) і забезпечує навчання майбутніх фахівців організувати тактичну підготовку сил цивільного захисту; розвивати тактичне мислення та навчити приймати вірні рішення під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану; вдосконалення організаторських здібностей та командних навичок; вміння правильно складати оперативно-службові документи.

2. Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

1 – викладач	
Загальна інформація	Чорномаз Іван Костянтинович, заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	вул. Онопрієнка, 8 м. Черкаси, 18034, кабінет №230. мобільний номер телефону – 0677336332
E-mail	Іван Чорномаз < chornomaz_ivan@chipb.org.in >
Наукові інтереси	- дослідження форм і способів взаємодії аварійно- рятувальних формувань з іншими силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС; - дослідження прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту в різних умовах
Професійні здібності	Професійні знання та досвід роботи у навчальних закладах системи освіти ДСНС України.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат технічних наук, 05.13.05 – «Комп'ютерні системи та компоненти». Автор та співавтор 2 колективних монографій, понад 20 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.
2 - викладач	
Загальна інформація	Щепак Сергій Васильович, викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил
Контактна інформація	вул. Онопрієнка, 8 м. Черкаси, 18034, кабінет № 230, мобільний номер телефону – 0685475289
E-mail	shchepak_serhii@chipb.org.in
Наукові інтереси	Незатоплені компактні та розпилені водяні струмені у повітряному просторі; водяні струмені-екрани для протипожежного захисту
Професійні здібності	Професійні знання і значний досвід роботи у викладанні технічних дисциплін
Наукова діяльність за освітнім компонентом	

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/> p).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно затвердженого графіку де вказано: час, день та аудиторію. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

Підготовка фахівців, здатних організувати та проводити тактичну підготовку сил цивільного захисту спрямовану на підвищення професійних знань, формування умінь і навичок ведення оперативних дій рятувальниками.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту» є навчити майбутніх фахівців узагальнювати форми і методи тактичної підготовки; визначати мету, завдання, основні організаційні форми навчання та їх сутність, педагогічні принципи та методи, що використовуються в процесі підготовки і проведення занять; розвивати тактичне мислення та навчити приймати вірні рішення під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану; вдосконалення організаторських здібностей та командних навичок; вміння правильно складати оперативно-службові документи.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна
Статус дисципліни	вибіркова	
Рік підготовки	4-й	
Семестр	8-й	
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	
- кількість модулів	1	
- загальна кількість годин	90 год.	
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	20 год.	
- практичні заняття (годин)	24 год.	
- семінарські заняття (годин)	0 год.	
- лабораторні заняття (годин)	0 год.	
- курсовий проект (робота) (годин)	0 год.	
- інші види занять (годин)	0 год.	
- самостійна робота (годин)	46 год.	
- індивідуальні завдання	0 год.	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен	

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: ОК 14 Небезпека радіаційного, хімічного та біологічного походження, ОК 17 Теорія горіння та вибуху, ОК 18 Аварійно-рятувальна, інженерна та пожежна техніка, ОК 19 Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту, ОК 20 Автоматизовані системи управління та зв'язок, ОК 22 Організація робіт у непридатному для дихання середовищі, ОК 23 Інженерний захист населення та територій.

Результати навчання, які повинні бути здобуті раніше: ПРН 12; ПРН 13; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 16; ПРН 30.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільна безпека», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Проводити заняття з тактичної підготовки пожежно - рятувального підрозділу.	ПРН33.
Організовувати несення внутрішньої та караульної служб у підрозділі	ПРН34.
Дисциплінарні результати навчання	

Розробляти документацію, з використанням сучасних інформаційних технологій.	
Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.	ДРН33.
Організовувати та проводити заняття з особовим складом підрозділу.	ДРН34.
- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:	
Очікувані компетентності з дисципліни	
Здатність до проведення занять з пожежно-рятувальним підрозділом з тактичної підготовки.	ОКД33
Здатність до дій в особливих умовах, пов'язаних із високим рівнем фізичного та психологічного навантаження та в умовах воєнного стану.	ОКД34

5. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. «ОРГАНІЗАЦІЯ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПІДРОЗДІЛАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

Тема 1. Організація тактичної підготовки в підрозділах цивільного захисту

Лекція 1.1. Структура та завдання сил цивільного захисту.

Сили цивільного захисту. Класифікація та основні завдання сил цивільного захисту. Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту. Структура ОРС ЦЗ. Завдання ОРС ЦЗ. Аварійно-рятувальні служби. Основні завдання. Спеціалізовані служби. Основні завдання.

Самостійна робота. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Основні засади тактичної підготовки.

Лекція 2.1. Призначення, мета і завдання тактичної підготовки. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.

Освіта в Україні. Професійна підготовка осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. Службова підготовка осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. Тактична підготовка особового складу служби цивільного захисту. Тактичне мислення.

Практичне заняття 2.2. Організація тактичної підготовки в підрозділах ОРС ЦЗ. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.

Самостійна робота. Розподіл навчальних тем зі службової підготовки. Порядок проведення занять зі службової підготовки.

Тема 3. Основи організації занять зі службової підготовки.

Лекція 3.1. Порядок організації та проведення занять.

Характеристика занять зі службової підготовки. Основні організаційні форми тактичної підготовки. Школа оперативної майстерності.

Самостійна робота. Рішення тактичних задач.

Тема 4. Оперативно-тактичне вивчення району обслуговування підрозділу.

Лекція 4.1. Порядок організації та проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.

Оперативно-тактичне вивчення району обслуговування. Вивчення особливостей окремих ділянок обслуговування. Оперативно-тактичне вивчення об'єктів, будинків і споруд.

Практичне заняття 4.2. Складання методичної розробки для проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.

Самостійна робота. Складання план-конспекту на проведення заняття з особовим складом чергового підрозділу.

Тема 5. Основні принципи проведення занять на об'єктах підвищеної небезпеки.

Лекція 5.1. Порядок організації та проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки. Врахування особливостей воєнного стану.

Організації та підготовка до занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки. Складання план-конспекта для проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки. Порядок і методика проведення занять на об'єктах підвищеної небезпеки.

Практичне заняття 5.2. Складання план-конспекту для проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки.

Самостійна робота. Безпека праці при проведенні невідкладних робіт на об'єктах підвищеної небезпеки. Взаємодія з адміністрацією об'єкта підвищеної небезпеки.

Тема 6. Порядок підготовки та проведення групових тактичних навчань.

Лекція 6.1. Групові тактичні тренування начальницького складу. Врахування особливостей воєнного стану.

Організація та підготовка до групових тактичних тренувань. Підготовка навчально-матеріальної бази до заняття. Порядок та методика проведення групових тактичних тренувань. Підведення підсумків групових тактичних тренувань начальницького складу.

Практичне заняття 6.2. Складання план-конспекту для проведення тактичних навчань.

Самостійна робота. Групові заняття з керівним складом Оперативно-рятувальної служби. Тактичний задум. Активні методи навчання в системі тактичної підготовки особового складу органів управління.

Тема 7. Підготовка, проведення та розбір тактичних навчань.

Лекція 7.1. Організація та проведення тактичних навчань. Врахування особливостей воєнного стану.

Організація тактичних навчань. Особливості проведення тактичних навчань. Порядок і методика проведення тактичних навчань. Розбір тактичних навчань.

Самостійна робота. Розбір та підведення підсумків по навчаннях.

Особливості проведення навчань в умовах військового стану.

Тема 8. Аналіз оперативних дій підрозділів цивільного захисту.

Лекція 8.1. Аналіз НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації. Врахування особливостей воєнного стану.

Складання карток оперативно-тактичних дій на пожежах. Мета, організація і види аналізу НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації. Підготовка керівника до аналізу НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації. Порядок та методика аналізу НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації.

Практичне заняття 8.2. Складання Картки оперативно-тактичних дій на пожежі. Проведення аналізу НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації.

Самостійна робота. Порядок проведення аналізу оперативних дій в черговому підрозділі. Вивчення НС за описами.

Тема 9. Організація проведення занять на навчальних спорудах.

Лекція 9.1. Особливості організації та проведення занять з використанням навчальних споруд.

Мета та методика проведення занять з використанням навчальних споруд. Проведення занять з працівниками пожежно-рятувальних підрозділів. Методика проведення практичних занять на смузі психологічної підготовки.

Самостійна робота. Загальний порядок організації, підготовки та проведення занять. Використання засобів імітації та спеціальних програмних симуляторів під час проведення занять.

Тема 10. Підведення підсумків і оцінювання рівня тактичної підготовки

Лекція 10.1. Порядок оцінювання тактичної підготовки.

Організація тактичної підготовки з особовим складом служби цивільного захисту. Контроль за станом тактичної підготовки. Порядок оцінювання тактичної підготовки.

Самостійна робота. Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки. Оцінка з тактичної підготовки органу та підрозділу цивільного захисту.

Контрольна робота за модулем 1

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	поточний контроль
8- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Організація тактичної підготовки в підрозділах цивільного захисту	8	2			6	
Тема 2. Основні засади тактичної підготовки	12	2	4		6	
Тема 3. Основи організації занять зі службової підготовки	6	2			4	
Тема 4. Оперативно-тактичне вивчення району обслуговування підрозділу.	12	2	4		6	
Тема 5. Основні принципи проведення занять на об'єктах підвищеної небезпеки	12	2	4		6	
Тема 6. Порядок підготовки та проведення групових тактичних навчань	4	2			2	
Тема 7. Підготовка, проведення та розбір тактичних навчань	10	2	6		4	
Тема 8. Аналіз оперативних дій підрозділів цивільного захисту	8	2	4		4	
Тема 9. Організація проведення занять на навчальних спорудах	8	2			6	
Тема 10. Підведення підсумків і оцінювання рівня тактичної підготовки	8	2			4	2
Разом	90	20	22		48	2

Теми лекційних занять для здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна) форма	Заочна форма навчання
1.	Лекція 1.1. Структура та завдання сил цивільного захисту	2	
2.	Лекція 2.1. Призначення, мета і завдання тактичної підготовки. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.	2	
3.	Лекція 3.1. Порядок організації та проведення занять.	2	
4.	Лекція 4.1. Порядок організації та проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.	2	
5.	Лекція 5.1. Порядок організації та проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки. Врахування особливостей воєнного стану.	2	
6.	Лекція 6.1. Групові тактичні тренування начальницького складу. Врахування особливостей воєнного стану.	2	
7.	Лекція 7.1. Організація та проведення тактичних навчань. Врахування особливостей воєнного стану.	2	
8.	Лекція 8.1. Аналіз НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації. Врахування особливостей воєнного стану.	2	
9.	Лекція 9.1. Особливості організації та проведення занять з використанням навчальних споруд.	2	
10.	Лекція 10.1. Порядок оцінювання тактичної підготовки.	2	
Разом		20	

Теми практичних занять для здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна) форма	Заочна форма навчання
1.	Практичне заняття 2.2. Організація тактичної підготовки в підрозділах ОРС ЦЗ. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.	4	
2.	Практичне заняття 4.2. Складання план-конспекту для проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.	4	
3.	Практичне заняття 5.2. Складання план-конспекту для проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на об'єктах підвищеної небезпеки.	4	
4.	Практичне заняття 6.2. Складання план-конспекту для проведення тактичних навчань.	6	
5.	Практичне заняття 8.2. Складання Картки оперативно-тактичних дій на пожежі. Проведення аналізу НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації.	4	
Разом		22	

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час практичних занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: підготовка презентацій з теми, аналіз ситуаційних завдань, аналіз практичних та проблемних ситуацій, підготовка тез доповідей на конференцію та ін.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань (якщо є), консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Ліквідація» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою

Критерії оцінювання: форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою

90-100 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом;

80-89 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом;

65-79 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом;

55-64 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом;

50-54 балів – частково володіє навчальним матеріалом;

35-49 балів – не володіє навчальним матеріалом.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, або тестування (письмово), складання та заповнення службової документації

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: - екзамен

Поточний контроль та самостійна робота												
Змістовий модуль 1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Модульна контрольна робота Т.Т. 1-10	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів за дисципліну
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання практичного завдання.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо-предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт:

10 балів – вірно розкрито два питання з дотриманням всіх вимог до виконання;

8-9 балів – вірно розкрито дві питання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

5-7 балів – розкрито півтора питання;

1-4 бали – розкрито одне питання;

0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Кожен варіант підсумкового контролю складається з двох теоретичних питань та практичного завдання. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

39-30 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні,

допущено при цьому суттєві помилки;
0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Система оцінювання з тактичної підготовки органів та підрозділів цивільного захисту.
2. Розкрийте поняття «принцип навчання» та які є види принципів?
3. Перевірка і оцінка знань, навичок і вмінь у особового складу органів та підрозділів цивільного захисту.
4. Що повинна забезпечувати та включати в себе розробка тактичного задуму?
5. Охарактеризуйте в чому полягає особливість закономірностей навчання?
6. З чого складається підготовка керівника до групових занять?
7. Види навчань та їх розподіл за територіальним рівнем. Суть та зміст кожного виду навчань.
8. Структура освітнього процесу в системі службової підготовки.
9. Які цілі ставляться на заняттях з вирішення пожежно-тактичних завдань на потенційно-небезпечних об'єктах?
10. Види та основні організаційні форми тактичної підготовки.
11. Розкрийте поняття «методи навчання» та які є види та класифікація методів навчання?
12. Для чого проводять аналіз НС та оперативних дій підрозділів ЦЗ під час їх ліквідації?
13. Мета, завдання, загальний порядок організації, підготовки та проведення пожежно-тактичних навчань.
14. Основний метод оперативно-тактичного вивчення району начальницького складу?
15. Перевірка і оцінка знань, навичок і вмінь у особового складу органів та підрозділів цивільного захисту.
16. Розкрийте поняття «службова підготовка» та які є види службової підготовки?
17. З чого складається розбір навчань?
18. Керівні та плануючі документи, що визначають зміст процесу навчання.
19. Розбір пожеж з особовим складом пожежно-рятувального підрозділу.
20. Для чого здійснюється оперативно-тактичне вивчення об'єктів, будинків і споруд?
21. Що включає підготовка матеріальної бази, посередників та імітаторів.
22. Система оцінювання з тактичної підготовки органів та підрозділів цивільного захисту.
23. На які етапи можна розділити групові заняття з вивчення об'єктів району обслуговування?
24. Структура професійної підготовки особового складу для органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.
25. З яких етапів складається підготовка керівника до занять з вирішення

- пожежно-тактичних завдань на потенційно-небезпечних об'єктах?
- 26.Що входить до обґрунтування вихідних даних для розробки тактичного задуму?
 - 27.Структура післядипломної освіти рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та її завдання.
 - 28.Підготовка керівника до проведення заняття. Складання план-конспекту (конспекту лекції) та методичної розробки для проведення заняття.
 - 29.Службова підготовка особового складу в органах і підрозділах ОРС ЦЗ, її завдання.
 - 30.Що включає підготовка матеріальної бази, посередників та імітаторів?
 - 31.Охарактеризуйте підведення підсумків групових тактичних тренувань начальницького складу?
 - 32.Розбір пожеж з особовим складом пожежно-рятувального підрозділу.
 - 33.Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.
 - 34.Поясніть порядок та методику проведення групових тактичних тренувань?
 - 35.Проведення занять із службової підготовки в пожежно-рятувальному підрозділі ОРС ЦЗ.
 - 36.Що є основним методом навчання начальницького і всього о/с на тактичних заняттях?
 - 37.Які основні завдання службової підготовки?
 - 38.Ким і як проводиться підведення підсумків кожного групового заняття з оперативно-тактичного вивчення району (ділянки) обслуговування, об'єктів, будівель та споруд?
 - 39.Що повинна забезпечувати та включати в себе розробка тактичного задуму?
 - 40.Що таке школа підвищення оперативної майстерності та які її основні завдання? У результаті навчання в школі оперативної майстерності начальницький склад повинен знати та вміти?
 - 41.На які етапи можна поділити оперативно-тактичне вивчення району обслуговування частини?
 - 42.Підготовка керівника до занять.
 - 43.З чого починаються практичні заняття з вивчення особливостей району обслуговування?
 - 44.Які є загальні правила спорудження навчальних споруд?
 - 45.Які є особливості проведення тактичних навчань?
 - 46.Керівні та плануючі документи, що визначають зміст процесу навчання.
 - 47.Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки.
 - 48.Що є однією з головних форм тактичної підготовки начальницького складу ОРС ЦЗ?
 - 49.Організація підсумкової перевірки та підбиття підсумків тактичної підготовки.
 - 50.Види тактичних навчань.
 - 51.Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки.
 - 52.Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.
 - 53.Що включає підготовка матеріальної бази, посередників та імітаторів?
 - 54.Розкрийте поняття «тактична підготовка» та що вона поєднує у собі?

55. Охарактеризуйте основні задачі групових тактичних тренувань начальницького складу?
56. Коли проводять тактико-стройові заняття і що на них вивчають?
57. Які є загальні правила спорудження навчальних споруд?
58. З чого складається план-конспект та які його вимоги?
59. Охарактеризуйте порядок та методику проведення заняття на потенційно-небезпечних об'єктах?
60. Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки.
61. Розбір пожеж з особовим складом пожежно-рятувального підрозділу.
62. Ким і як проводиться підведення підсумків кожного групового заняття з оперативно-тактичного вивчення району (ділянки) обслуговування, об'єктів, будівель та споруд?
63. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.
64. Особливості планування тактичної підготовки.
65. Суть та зміст занять на навчальних спорудах (навчальна вежа, смуга психологічної підготовки рятувальника, теплодимокамера (димо-камера, теплокамера), навчальний полігон).
66. Які цілі ставляться на заняттях з вирішення пожежно-тактичних завдань на потенційно-небезпечних об'єктах?
67. Ким і як організуються та проводяться тактико-спеціальні навчання?
68. Для чого проводять аналіз НС та оперативних дій підрозділів ЦЗ під час їх ліквідації?
69. Які питання повинен вирішити керівник групового тактичного заняття?
70. Які є загальні правила спорудження навчальних споруд?
71. Структура післядипломної освіти рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та її завдання.
72. Порядок вивчення загальних оперативно-тактичних особливостей району обслуговування.
73. Розкрийте поняття «групові тактичні тренування» та які його є форми?
74. Службова підготовка особового складу в органах і підрозділах ОРС ЦЗ, її завдання.
75. Порядок вивчення особливостей окремих ділянок району.
76. Мета занять з використанням навчальних споруд.
77. Охарактеризуйте порядок та методику проведення заняття на потенційно-небезпечних об'єктах?
78. Порядок вивчення загальних оперативно-тактичних особливостей району обслуговування.
79. Що таке школа підвищення оперативної майстерності та які її основні завдання? У результаті навчання в школі оперативної майстерності начальницький склад повинен знати та вміти?
80. Проведення занять із службової підготовки в пожежно-рятувальному підрозділі ОРС ЦЗ.
81. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку.
82. Коли проводять тактико-стройові заняття і що на них вивчають?
83. Які цілі ставляться на заняттях з вирішення пожежно-тактичних завдань на потенційно-небезпечних об'єктах?

84. Ким і як організуються та проводяться тактико-спеціальні навчання?
85. Яка основна мета та принцип проведення тактичних навчань у нічний час.
86. Ким і як проводиться підведення підсумків кожного групового заняття з оперативно-тактичного вивчення району (ділянки) обслуговування, об'єктів, будівель та споруд?
87. Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки.

Політика викладання навчальної дисципліни

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час підсумкового оцінювання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 40%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Списування під час контрольних та підсумкових робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендовані джерела інформації

Література:

1. Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальністю 263 «Цивільна безпека».
2. Кодекс цивільного захисту України (ЗУ від 02.10.2012 № 5403-VI).
3. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” (2022). URL: Про основні засади державної...від 13.12.2022 No2834-IX (rada.gov.ua).
4. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Затверджений наказом МВС України від 26.04.2018 № 340.
5. Наказ ДСНС України від 23.06.2014 №335 «Про затвердження Концепції патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів ДСНС України».
6. Методичні рекомендації з організації тактичної підготовки в територіальних органах ДСНС, затвержені наказом ДСНС № 727 від 12.12.2022 року.
7. Ключ П.П., Палюх В.Г., Росоха В.О. Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони. Підручник. Х. : Основа, 2002 р. 288 с.
8. Довідник керівника гасіння пожежі. Київ: ТОВ «Літера-Друк», 2017, 320 с.
9. Нормативи виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України до виконання завдань за призначенням: наказ МВС України від 20.11.2015 № 1470.
10. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану – навчальний посібник. – Львів: ЛДУБЖД, 2023. – 308 с.
11. Інструкція зі складання Карток оперативно-тактичних дій на пожежах та їх вивчення в системі службової підготовки.
12. Методичні матеріали з тактичних навчань ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.
12. Електронна база карток оперативно-тактичних дій на пожежі.
13. Маладика І.Г., Шкарабура М.Г., Маладика Л.В., Мирошник О.М. Ділова гра в підготовці керівника гасіння пожежі. – Черкаси: видавець Третяков О. М., 2014. – 225 с.
14. Кибальна Н. А., Маладика І. Г., Мирошник О. М., Покалюк, В. М., Шкарабура М. Г. (2019) Професійна підготовка особового складу в органах і підрозділах цивільного захисту: Навчальний посібник /– Черкаси: видавець Третяков О. М., – 176 с.
15. І. К. Чорномаз Теоретико-методологічні основи впровадження новітніх способів гасіння внутрішніх пожеж використовуючи міжнародний спосіб

«Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація». – Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2020. – Том 4. № 1 – С. 86-90.

16. І. К. Черномаз, Д. С. Федоренко Впровадження новітніх зразків рятувальних засобів при проведенні аварійно-рятувальних робіт у замкнутих просторах. Збірник наукових праць «Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація». – Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – Том 5. № 1. – С. 123-129.

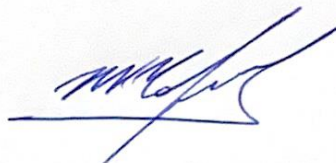
17. Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму як комплексної особистісної і базової професійної якості /Інна Ящук, Наталія Казакова // Молодь і ринок. - 2023. - № 8. - С. 67-72.

Інформаційні ресурси

1. <http://rada.gov.ua>
2. <http://tidb.gov.ua>
3. <http://edu-mns.org.ua>

Розробник:

заступник начальника кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт,
кандидат технічних наук, доцент

Іван ЧОРНОМАЗ